

VU VERENIGING

MEER- JAREN- PLAN 2018-2022

MEERJARENPLAN 2018-2022

Van bescheiden naar zelfbewust

Van zwaar naar licht

Van oud naar jong (van geest)

Van hoeder naar aanjager

Van achtergrond naar voetlicht

Die ambities kwamen naar boven drijven tijdens de twee werksessies die we hebben gehad met de nieuwe Ledenraad. De vele kreten en beelden die op de bordes werden geplakt lieten een behoefte zien aan een actieve, frisse en vrolijke vereniging. Daaruit sprak de overtuiging dat VUvereniging ook in de toekomst een nuttige schakel kan zijn tussen VU en VUmc en de samenleving en een drager van hun identiteit. Volgens de nieuwe Ledenraad moet VUvereniging niet berusten in de rollen die haar nog resten, maar op zoek naar de kansen die zij kan benutten. Niet alleen gehoord worden bij beslissingen die de instellingen nemen, maar ook van zich laten horen.

De hierboven verwoorde ambities zijn de kers op de wat droge taart van de herstructurering waartoe VUvereniging in 2013 besloot. Die herstructurering beoogde een hernieuwde positionering van VUvereniging en een zuiverder relatie met de instellingen. Dat kwam onder meer tot uitdrukking in de aanstelling van een bestuur waarin, naast qualitate qua de voorzitters van CvB en RvB, drie onafhankelijke bestuurders zetelen. Bovendien werd afscheid genomen van de pogingen om de ledenorganisatie, die VUvereniging is, te vervangen door het netwerk van VU Connected. Met de recente verkiezing van de nieuwe Ledenraad is aan deze periode van herstructurering en herpositionering een eind gekomen, en kan nu werk worden gemaakt van de ambities die worden gevoeld.

Het nieuwe meerjarenplan dat we hier voorleggen is een kort overzichtelijk werkprogramma, geordend naar de taken en verantwoordelijkheden van VUvereniging. Het is geen dichtgetimmerde dagorde. De Commissie Meerjarenplan van de Ledenraad en het Bestuur gaan ervan uit dat ook de komende jaren de activiteiten en prioriteiten van de instellingen en VUvereniging zullen evolueren. In dit werkprogramma worden wel de nodige lijnen uitgezet en keuzes gemaakt. In de vergaderingen van de Ledenraad zal de voortgang op de in het plan genoemde acties besproken worden.

Als bijlage bij dit meerjarenplan zijn twee documenten gevoegd die de interactie tussen VUvereniging, de instellingen en maatschappij duiden en beschrijven hoe deze bijzondere relatie van invloed is op het denken en doen binnen de instellingen.

1. Hoeder van identiteit; de statutaire rol van de vereniging

VUvereniging houdt VU en VUmc in stand als bijzondere instellingen volgens de wet. En hoewel ze inmiddels grotendeels publiek gefinancierd zijn, hebben VU en VUmc de uitgesproken wens bijzondere instellingen te blijven en hun identiteit te behouden en ontwikkelen.

Belangrijkste wapenfeit van de afgelopen vier jaar is het grondslagdebat dat door de vereniging is geïnitieerd, en dat heeft geresulteerd in een nieuwe verwoording van grondslag en idealen, niet alleen voor de vereniging zelf maar ook voor de instellingen. Die grondslagen sluiten nu naadloos op elkaar aan, en stellen de christelijke waarden waarop VU en VUmc zijn gebouwd, open voor de diverse gemeenschappen die zij nu zijn. De statutaire grondslag van de vereniging is:

Voortbouwend op haar christelijke oorsprong wil VUvereniging bijdragen aan een betere wereld, een wereld waarin rechtvaardigheid, medemenselijkheid en verantwoordelijkheid voor elkaar en voor de wereld centraal staan. Zij onderkent en waardeert de rol die levensbeschouwing en zingeving hierbij spelen. Zij stimuleert de Stichting VU en de Stichting VUmc om zich bij de inrichting van onderwijs, onderzoek en zorg hierdoor te laten inspireren.

De grondslag is in de twee sessies van de nieuwe Ledenraad vertaald naar het waardenkompas van de vereniging, met daarin vier polen: Moreel bewust, Vrij en open voor iedereen, Verbindend, Stimulerend en inspirerend.

1.1 Identiteit en profiel.

Met de grondslag en het waardenkompas worden de activiteiten gezien die de identiteit van de instellingen raken. Een actueel overzicht daarvan is te vinden in de documenten die VU en VUmc voor dit meerjarenplan hebben aangeleverd. Over de voortgang daarvan rapporteren de instellingen jaarlijks aan de Ledenraad. En dat doen ook beide Raden van Toezicht in hun jaarverslagen. De instellingen wordt gevraagd om in die rapportage niet alleen een feitelijk overzicht te geven van activiteiten die de identiteit raken, maar ook te kwalificeren wat goed gaat en wat minder goed.

Bij de bespreking van de jaarlijkse voortgang houdt de Ledenraad onder meer in het oog houden hoe de instellingen recht doen aan de diversiteit van nationaliteiten, geloven en culturen die ze in huis hebben, hoe ze hun bijzondere karakter en identiteit wegeven en verwoorden in hun contacten met overheden, maatschappelijke organisaties, onderzoeksfinanciers en private partners in onderzoek, onderwijs en zorg, et cetera.

Voortbouwend op het toetsingskader voor het beoordelen van allianties en samenwerkingen, kan de vereniging de ontwikkelingen aan de instellingen wegeven met de volgende vragen:

- Dragen de plannen of ontwikkelingen bij aan een rechtvaardiger wereld?
- Dragen de plannen of ontwikkelingen bij aan meer medemenselijkheid?
- Dragen de plannen of ontwikkelingen bij aan een besef van verantwoordelijkheid voor elkaar en voor de omgeving?
- Onderkennen de plannen of ontwikkelingen de rol van levensbeschouwing en zingeving?
- Dragen de plannen of ontwikkelingen bij aan de toegankelijkheid van de instellingen, ook en vooral voor groepen die ondervertegenwoordigd zijn op academisch niveau?
- Dragen de plannen en ontwikkelingen bij aan een open en constructieve band tussen de instellingen en de samenleving?
- Respecteren de plannen of ontwikkelingen de menselijke maat en de individuele vrijheid van meningsuiting, overtuiging en geloof?
- Dragen de plannen of ontwikkelingen bij aan het bouwen en onderhouden van een warme en respectvolle gemeenschap van medewerkers, studenten, verzorgenden en patiënten?

➡ **Actie:** Bespreking van en reflectie op de jaarlijkse rapportage van de instellingen over de ontwikkeling van identiteit en profiel.

1.2 Raden van Toezicht.

De statutaire rol van VUvereniging omvat het vooraf door de Ledenraad goedkeuren van benoemingen en herbenoemingen van leden van de Raad van Toezicht stichting VU en van de Raad van Toezicht stichting VUmc.

- ➡ Actie: Wanneer van toepassing, zoals bij de alliantie VUmc-AMC, invullen van rol bij benoemingen en herbenoemingen toezichthouders.

1.3 Statutenwijzigingen.

Een formele, statutaire rol heeft de vereniging als een van de instellingen bepaalde artikelen uit haar statuten wil wijzigen, bijvoorbeeld om enige vorm van alliantie met een derde instelling mogelijk te maken. Zo is met betrekking tot de bestuurlijke alliantie VUmc en AMC de Ledenraad om goedkeuring gevraagd op de te wijzigen onderdelen van de statuten en op het benoemen van de toezichthouders. De Commissie Allianties van de nieuwe Ledenraad heeft bij haar benoeming het advies meegekregen een toetsingskader te ontwikkelen en deze aan de Ledenraad voor te leggen. In dit toetsingskader is zorgvuldig rekening gehouden met de verdeling van taken en verantwoordelijkheden die er bestaat tussen de raden van bestuur, de medezeggenschap, de formele toezichthouders en VUvereniging als rechtspersoon waarvan de instellingen uitgaan. In aanvulling op deze formele taak, is in de nieuwe Ledenraad de wens uitgesproken dat ook in de toekomst samenwerkingen die niet tot statutaire wijzigingen leiden, zoals de samenwerking die de VU met andere Europese universiteiten is aangegaan in Aurora, door de Commissie Allianties besproken zullen worden.

- ➡ Actie: Daar waar van toepassing, zoals bij de alliantie VUmc-AMC, beoordelen van aanpassingen artikelen van de statuten (m.n. gerelateerd aan identiteit) van de instellingen waar de Ledenraad zeggenschap over heeft.

1.4 Versterken en uitdragen identiteit

VUvereniging is bovenal een maatschappelijk netwerk van mensen die zich verbonden en betrokken voelen bij de bijzondere identiteit van de VU en VUmc. De Ledenraad is met haar dertig leden, met uiteenlopende achtergronden en afkomstig uit diverse (geografische) omgevingen, bij uitstek geschikt om een brug te zijn tussen VU, VUmc en de samenleving. VUvereniging zou de komende jaren geïnitieerd door de Ledenraad activiteiten kunnen ontplooiën op enkele gebieden die de identiteit van de instellingen raken, in aanvulling op het ondersteunen van projecten van anderen. Te denken valt aan drie onderwerpen:

a) Diversiteit: Er wordt veel gesproken over de ongekende rijkdom aan nationaliteiten, etniciteiten en culturen in de populatie studenten, medewerkers en patiënten van VU en VUmc. Er is aan de VU een *chief diversity officer*, en bij de faculteiten ligt de opdracht om kracht te gaan putten uit hun diversiteit. Want diversiteit kán een krachtbron zijn. Vraag is wel hoe de diversiteit die er is wordt gevoeld, door studenten, door medewerkers en door patiënten. VUvereniging zou het initiatief kunnen nemen tot gesprekken daarover op de campus en in het ziekenhuis, en tot een uitwisseling tussen geloven en culturen. Daarbij kan worden samengewerkt met organisaties en diensten actief op dit gebied, zoals NEWConnective (studentenpastoraat) en het pastoraat en geestelijke verzorging VUmc. Actuele aanleiding zijn de initiatieven die het College van Bestuur van de VU in de loop van 2018 gaat nemen om te komen tot een dialoog met en tussen groepen van verschillende geloven en van verschillende seksuele geaardheid.

b) Wijsbegeerte: Het woord wijsbegeerte staat met hoofdletters geschreven in de oprichtingsakte van de VU. Het is een verplicht vak voor alle studenten. Maar als we ons niet vergissen wordt het vaak ook als een plicht gevoeld. Dat is jammer, want juist op dit vlak zou de VU zich in positieve zin moeten blijven onderscheiden van andere academische instellingen. Zeker in dit tijdperk van twijfel aan de wetenschap en de vlucht in 'alternatieve feiten' is de wijsgerige vorming cruciaal. Het zou

goed zijn om ook vanuit VUvereniging te kijken naar de invulling van die wijsgerige vorming, in samenspraak met college van bestuur en de verantwoordelijke faculteit. Een goede gelegenheid biedt *A broader mind*, een nieuw onderdeel van de academische kern en deel van de onderwijspoot van de bruto academische waarde. Voor *A broader mind* begint in september 2018 een pilot. VUvereniging wil daarbij aansluiting zoeken.

c) Bruto Academische Waarde: Het initiatief dat het College van Bestuur heeft genomen tot invulling van de academische waarde van de VU gaat op verscheidene plekken en in verscheidene vormen zijn weerslag krijgen. Eerstverantwoordelijke voor die invulling is de VU zelf - en als het goed is sluit VUmc hierbij aan - maar de bruto academische waarde is zo met de identiteit verknoot dat bestuur, Ledenraad en leden van VUvereniging waar mogelijk hun stem moeten laten horen. VUvereniging kan daarbij in het bijzonder letten op wat de samenleving verwacht van VU en VUmc.

- ➡ Actie: De vereniging ambieert een actieve rol in de debatten over de grote thema's die de identiteit van de instellingen raken, zoals diversiteit, interreligieuze verhoudingen, wijsgerige vorming en bruto academische waarde. Individuele leden van de vereniging en van de ledenraad worden aangemoedigd die rol op zicht te nemen en te komen met voorstellen voor activiteiten die VUvereniging zou moeten organiseren.

2. Het goede doel; de vereniging als subsidiegever

VUvereniging steunt samen met de Van Coeverden Adriani Stichting (VCAS) projecten en activiteiten die een relatie hebben met onze doelstelling. De middelen daarvoor zijn afkomstig van beleggingen, contributies, donaties en legaten. Vrijwel alle middelen die de vereniging heeft zijn samengebracht in één fonds, er is een Subsidiecommissie benoemd die adviseert aan het bestuur over aanvragen en verantwoordingen, er is een jaarlijkse ronde voor het indienen van subsidieaanvragen en er is transparantie in de jaarrekening over beschikbare ruimte en bestede middelen. Het afgelopen jaar is het subsidiereglement verder verfijnd, o.a. om duidelijk te maken dat pure onderzoeksprojecten niet in aanmerking komen voor subsidie. Verder is de Subsidiecommissie uitgebreid met een lid van de Ledenraad met medische kennis, en is bij VUmc een voortraject ingericht waarin projectideeën kunnen worden gepresenteerd om te zien of tijd steken in een aanvraag überhaupt zin heeft. Een dergelijk voortraject zal ook bij de VU worden opgezet.

- ➡ Actie: Inrichten van een vergelijkbaar voortraject bij de VU.

Tijdens de workshops werd gesteld dat de vereniging, in aanvulling op de bestaande middelen, actief fondsen moet gaan werven voor projecten. Het werven van fondsen vergt echter een inzet van menskracht die de middelen van VUvereniging te boven gaat. Bovendien komt de vereniging hiermee vrijwel onvermijdelijk in het vaarwater van VU en VUmc, voor wie het werven van fondsen voor onderzoek en onderwijs kerntaak is. De VUvereniging kan wel de door haar gesteunde projecten breed bekendmaken. Daarnaast kunnen de leden van de Ledenraad en vereniging mensen in hun omgeving enthousiast maken en wijzen op de mogelijkheid te doneren, een legaat te schenken et cetera.

Deze terughoudende opstelling in fondsenwerving is wel afhankelijk van de ontwikkeling van deze tak van sport door de instellingen. Fondsenwerving is bij VUmc inmiddels een bloeiende praktijk, maar moet dat bij de VU nog worden. Mocht dat niet of onvoldoende gebeuren, dan moet VUvereniging zich opnieuw de vraag stellen naar de eigen positionering.

- ➡ Actie: De vereniging volgt de ontwikkeling van de fondsenwerving door de instellingen kritisch, en bepaalt op grond daarvan de eigen koers.

In de sessies van de Ledenraad is gepleit voor het opzetten van eigen projecten in plaats van het ondersteunen van projecten van anderen. IOVIS, het centrum voor oorlog en vrede, is hiervan een

voorbeeld. Dat initiatief gaat nu waarschijnlijk een minor opleveren. Dergelijke initiatieven vergen een behoorlijke investering, in geld maar vooral in tijd en energie. Maar ze leveren ook veel op: inhoudelijke vernieuwing van onderwijs en mogelijk onderzoek, én zichtbaarheid van de vereniging binnen de instellingen.

➡ Actie: Als de gelegenheid zich voordoet, zal de vereniging zelf een groot project initiëren (met behulp van de eigen middelen).

Bestuur en Commissie Meerjarenplan vinden dat de financiële ruimte, zoals die nu is gedefinieerd, voor de jaarlijkse subsidieronde in ieder geval moet worden gehandhaafd.

➡ Actie: Handhaven van de jaarlijkse financiële ruimte en de werkwijze rond subsidieverlening.

Onder het mom 'be good and tell about it' wil de vereniging de projecten die zij steunt veel meer in de etalage zetten. Nu verschijnt er soms een verhaal in de nieuwsbrief of is een project onderwerp van het inhoudelijke deel van de Ledenraad. Dat voelt als te weinig. Inmiddels worden in de subsidieovereenkomsten waar mogelijk voorwaarden opgenomen voor het vermelden van de vereniging als financier, voor het tonen van ons logo in uitingen et cetera. De eerste verbetering van de zichtbaarheid is hiermee in gang gezet.

➡ Actie: De vereniging werkt een plan uit om hetgeen we subsidiëren beter over het voetlicht te brengen.

3. Een bijzondere groep mensen; de ledenorganisatie

De Ledenraad heeft duidelijk de ambitie uitgesproken van VUvereniging een bruisende gemeenschap te maken, waarvan de leden voor en met elkaar activiteiten organiseren die de deelnemers intellectueel voeden en prikkelen en de relevante vragen en zorgen uit de samenleving naar de instellingen brengen.

3.1 Programmaraad. In de periode van herstructurering, en ook daarna nog, is er een behoorlijke spanning geweest tussen de programmering van inhoudelijke activiteiten op de campus en in het land. Op de campus draaide de programmering steeds meer om grote publieksactiviteiten onder regie van de afdeling Communicatie & Marketing. En in het land was sprake van een langzaam maar zeker afnemende kracht van regionale afdelingen en hun partners. In het vorige meerjarenplan werd het streven verwoord naar een centrale programmering op grote maatschappelijke thema's. Dat is geëvolueerd tot het adresseren van de vier profileringsthema's die de VU nu achtereenvolgens agendeert. De betrokkenheid van VUvereniging heeft zijn beslag gekregen in de Programmaraad, waarin die thema's worden besproken met de programmamakers en met maatschappelijke stakeholders. In de Programmaraad zitten nu, qualitate qua, de voorzitter van de Commissie Activiteiten en die van de Commissie Identiteit.

➡ Actie: Individuele leden van de Ledenraad worden afhankelijk van hun expertise op het jaarthema uitgenodigd voor de Programmaraad.

3.2 Commissie Activiteiten. De boeiende discussies die in de Programmaraad worden gevoerd kunnen beter benut worden voor activiteiten (debatten, lezingen) in het land in samenwerking met maatschappelijke organisaties. Een eerste aanzet daartoe is om de Commissie Regio's te hernoemen tot de Commissie Activiteiten. De Commissie Activiteiten kan, in samenspraak met het bestuur, zelf bijeenkomsten evenementen (laten) organiseren, maar belangrijker is haar rol als inspirator, als bron van ideeën, die tot activiteiten kunnen leiden die worden georganiseerd door individuele leden of door een regio of een lokale of thematische groep.

- ➡ Actie: De Commissie Regio's wordt hernoemd tot Commissie Activiteiten. De nieuwe commissie maakt een opzet voor haar werkplan en legt die voor aan de Ledenraad.

3.3 Regionale afdelingen. Hoe kunnen we de regio's ondersteunen en aanvullen door initiatieven van individuele leden van de Ledenraad, leden van de vereniging en hun omgeving? Een wederopbouw van een landelijk dekkend netwerk van regiocomités, zoals in het verleden, is geen haalbare kaart, hebben we meermaals geconstateerd. Maar een landelijke spreiding van activiteiten blijft een duidelijke ambitie. De inhoudelijke ondersteuning voor activiteiten van functionerende regio's moet op het huidige peil worden gehandhaafd.

- ➡ Actie: De inhoudelijke ondersteuning (personele formatie) van functionerende regio's blijft op peil.

3.4 Extra middelen voor activiteiten. Bestuur en Commissie Meerjarenplan hebben zich de vraag gesteld of we meer middelen moeten steken in activiteiten voor de leden anders dan debatten en lezingen. We hebben inmiddels de ledenontmoeting met debat en lunch na de huishoudelijke vergaderingen van de Ledenraad. De belangstelling daarvoor is redelijk (en financieel te behappen). In het verleden werden bijvoorbeeld excursies georganiseerd. Naar de mening van het Bestuur en de Commissie Meerjarenplan dreigt het in de huidige constellatie veel te kosten en te weinig op te leveren. Uitzonderingen zijn eenvoudig te organiseren excursies op de campus, bijvoorbeeld wanneer er weer een nieuw gebouw voor onderzoek, onderwijs of zorg wordt opgeleverd. Ook dan ligt een combinatie met de huishoudelijke vergadering van de Ledenraad voor de hand. In de commissie Activiteiten leven ideeën voor een groter evenement voor leden en potentiële leden van de vereniging dat eens per jaar of eens per twee jaar georganiseerd zou kunnen worden. Doel van dat evenement zou zijn te laten zien wat de vereniging doet, middels presentaties van gesubsidieerde projecten en debatten over actuele thema's. Als de ideeën hierover zijn uitgekristalliseerd en de steun van Ledenraad en bestuur hebben gekregen, zullen ze in dit meerjarenplan worden opgenomen of als addendum worden toegevoegd.

- ➡ Actie: In voorkomende gevallen organiseren van excursies op de campus, waar mogelijk in combinatie met een zitting van Ledenraad. Mogelijkheden onderzoeken van een grotere verenigingsdag eens per (twee) jaar.

3.5 Werving van nieuwe leden. De ledenwerving heeft tijdens de periode van herstructurering op zijn gat gelegen, is daarna wel weer opgepakt, maar met mager resultaat. Een goed ledenbestand is belangrijker dan een groot ledenbestand, hebben we eerder gezegd. De afgelopen periode was het streven leden en belangstellenden aan te trekken door het organiseren van mooie activiteiten en het steunen van goede doelen. En er is nu, ook via digitale kanalen, veel meer reuring dan voorheen. Maar dit leidt nog niet tot een substantiële ledenaanwas. Vraag is welke inspanningen we ons op dit punt willen getroosten. Dit in het licht van de ambities en wens om van oud naar jong (van geest) te willen transformeren, maar ook in het licht van continuïteit. Zonder leden geen vereniging. In de instellingen is nog veel te winnen. Voor veel medewerkers en studenten is VUvereniging een onbekende, of een restant van een gereformeerd verleden. De afgelopen jaren is VUvereniging wel wat zichtbaarder geworden, door bemoeienis met het grondslagdebat, de jaarlijkse subsidieronde, en een initiatief als IOVIS. En daarin kan de vereniging zich blijven ontwikkelen. Een goed moment om mensen in de instellingen bekend te maken met VUvereniging en warm te krijgen voor lidmaatschap, is vlak voor afstuderen. Net voordat iemand alumnus wordt zou die de kans en het aanbod moeten krijgen via VUvereniging een blijvende band te onderhouden met de alma mater. Het bestuur wordt gevraagd middelen vrij te maken voor deze gerichte werving, en de instellingen wordt gevraagd hieraan alle medewerking te verlenen die nodig is, zoals medewerking aan mailings en het openstellen van communicatiekanalen.

➡ Actie: In het kader van werving worden specifieke acties op touw gezet, bovenal gericht op studenten en medewerkers bij de instellingen

3.6 Inzet Ledenraadsleden. Buiten de instellingen is de aanwas van nieuwe leden en steun voor onze activiteiten vooral afhankelijk van de inzet van leden van Ledenraad en vereniging. Voor het samenstellen van de kandidatenlijst voor de nieuwe Ledenraad hebben we destijds een beroep op de leden gedaan. Dat doen we nu ook voor het werven van nieuwe leden (en fondsen). De Ledenraad is het kloppende, en verjongde, hart van vereniging. En de nieuwe Ledenraad is met twee werksessies enthousiast aan haar taken begonnen. Haar leden zijn de beste ambassadeur en wervers die VUvereniging zich kan wensen.

➡ Actie: De Ledenraadsleden proberen allemaal jaarlijks ieder vijf nieuwe leden aan te trekken.

➡ Actie: Er wordt een toolkit ontwikkeld met materiaal voor het werven door Ledenraadsleden.

Tot slot

De waarde die VUvereniging in de periode die dit werkplan beslaat kan ontwikkelen, zal niet zozeer worden bepaald in de formele, huishoudelijke zittingen van de Ledenraad. Zij zal niet zozeer worden bepaald door het bestuur. Zij zal vooral worden bepaald door de betrokkenheid en inzet van gewone leden en van leden van de Ledenraad. Er zijn vele wegen om bij te dragen aan de identiteit en waarde van onze bijzondere onderwijsinstellingen. Niet al die wegen lopen via Ledenraad en bestuur. Laten we de ambitie hebben om ze wel allemaal te bewandelen, met meenemen van de vlag van VUvereniging.

Commissie Meerjarenplan
Bestuur VUvereniging

Bijlage 1: Identiteitsparagraaf VU – VUvereniging

In het meerjarenplan legt VUvereniging in samenwerking met VU en VUmc vast op welke wijze vereniging en instellingen vorm geven aan de interactie met de samenleving en de voortgaande ontwikkeling van de identiteit van de instellingen en VUvereniging. VU en VUmc worden gevraagd om input te leveren op de vraag hoe de instellingen de komende jaren de grondslag en identiteit vorm gaan geven en levend zullen houden.

Wij zijn de Vrije Universiteit. We zijn een universiteit zoals andere brede universiteiten en tegelijk zijn we een bijzondere universiteit. Dat willen we niet alleen laten zien in onze naam, maar ook in wat we doen. De VU heeft een sterke identiteit. Tegelijk is het bijzondere karakter van de VU niet in beton gegoten. Geen dogma of leer, maar een bron die voortdurend in beweging is en waaruit steeds opnieuw geput wordt. In 2016 is de grondslag waarin de identiteit van de VU staat beschreven, aangepast. De kern van de grondslag is de ambitie om bij te dragen aan een betere wereld, een wereld waarin rechtvaardigheid, medemenselijkheid, en verantwoordelijkheid voor elkaar en voor de wereld centraal staan.

Vanuit deze grondslag werkt de VU op de volgende punten (verder) aan haar interactie met de samenleving en aan de voortgaande ontwikkeling van haar identiteit. Deze elementen bouwen voort op een diepe beleefde identiteit van de VU en geven daar een toepassing aan in onze tijd:

1. **Bruto Academische Waarde:** waar is het ons als VU nu echt om te doen? Op basis van welke waarde richten wij ons kompas? En wat vinden wij dat onze bijdrage moet zijn aan studenten, aan de wetenschap en aan de maatschappij? De VU wil een universiteit zijn die bijdraagt aan een betere wereld. Deze ambitie wordt niet gereflecteerd in aantallen studenten, promoties en publicaties alleen. Het gaat ook om de kwaliteit van onderwijs en onderzoek en de betekenis daarvan voor de samenleving. De kern hiervan ligt in onze Bruto Academische Waarde (BAW). Hiermee zoekt de VU naar een aanvullende en meer waardegedreven manier om sturing te geven aan de universiteit die niet eenzijdig gebaseerd is op beleidsarme kwantitatieve parameters. Drie elementen vormen ten uitvoering daarvan de kern:
 - a. vorming van academisch karakter in onderwijs en onderzoek
 - b. oriëntatie op de samenleving, en
 - c. omarmen van diversiteit

De inhoud van deze waarde is niet nieuw. Deze aspecten vormen van oudsher de signatuur van de VU en zijn bepalend voor de wijze waarop wij invulling geven aan onze rol en verantwoordelijkheid als universiteit. Er bestaan dan ook verschillende voorbeelden waarin de oriëntatie van de VU tot uitdrukking komt:

- o De rechtenfaculteit van de VU heeft een benadering van juridisch onderwijs waarin maatschappelijke implicaties van het recht centraal staan: **Law in Action**. De vraag is steeds: hoe beïnvloedt het recht mensen en ondernemingen in de samenleving, en andersom, hoe beïnvloeden maatschappelijke ontwikkelingen het recht? De faculteit wil niet alleen studenten opleiden die de regels van het recht kennen maar zich ook bewust zijn van de politieke, sociale en economische context waarin het recht opereert. Hier geeft de faculteit uitvoering aan door: niet enig rechtsgebied centraal te stellen maar een maatschappelijk vraagstuk; het onderwijs plaats te laten vinden in samenwerking met de praktijk; door integratie van inzichten uit andere disciplines; empirische wetenschappen; en door de werking van het recht te illustreren aan de hand van een bepaald maatschappelijk thema.
- o **Academie van de Stad** is een onafhankelijke stichting die vraaggericht werkt. Vanuit een breed netwerk van maatschappelijke partners krijgt zij maatschappelijke vraagstukken aangeleverd.

De Academie van de Stad werkt vervolgens als een koppelaar, en verbindt het vraagstuk aan opleidingen binnen hogescholen of universiteiten. Samen met de docenten en studenten zet zij nieuwe projecten op om deze maatschappelijke vraagstukken aan te pakken.

- o **Giving Back** is opgericht voor talentvolle studenten die in beginsel een andere sociaal maatschappelijke achtergrond hebben dan de gemiddelde Nederlandse student. Dit zijn vaak eerste generatie studenten: studenten die als eerste binnen hun familie gaan studeren. Zij hebben thuis vaak geen relevant netwerk om hen te ondersteunen tijdens hun studie. Giving Back wil ook deze groep studenten evenveel kansen en mogelijkheden bieden als een student die van huis uit al een netwerk heeft.
- o **VU School of Governance** (in oprichting) waarbij de VU Academie voor Sociale Wetenschappen, de VU Law Academy en het Zijlstra Center gezamenlijk werken aan een governance-platform waar wetenschap en samenleving samenkomen.

Via onderstaande lijnen willen we onze BAW een zichtbare plek geven in ons beleid:

- a. Continue dialoog over onze Bruto Academische Waarde
 - b. Invulling geven aan BAW in onderwijs. Er wordt een model ontwikkeld dat gebaseerd is op de driehoek van Academisch Burgerschap zoals die wordt gebruikt binnen FSW en FEWEB met de dimensies: academisch, professioneel en maatschappelijk. Onderliggende visie is dat we als universiteit er voor verantwoordelijk zijn dat we de student helpen zelfstandig zijn of haar academische, professionele en maatschappelijke oriëntatie te vormen.
 - c. Heroriëntatie op onze Academische Kern
 - d. Aanpassen van de wijze van evaluatie en waardering van ons onderzoek, bijvoorbeeld via het SEP-protocol
 - e. Aanvullen van beleid gericht op onze medewerkers via het HRM-beleid
 - f. Aanpassen van onze financiële sturing
2. **SMART-programma:** als een universiteit die voortkomt uit de samenleving wil de VU midden in de samenleving staan en bijdragen aan een betere wereld. Dat doet zij door haar studenten op te leiden tot goede vakwetenschappers, die grondige kennis opdoen van hun vakgebied, en van vraagstukken in de samenleving die met behulp van die kennis opgelost kunnen worden. Ook worden studenten door het curriculum heen getraind in kritisch denken. De VU wil verdere invulling geven aan de academische vorming door studenten uit te dagen om te reflecteren op hun eigen morele drijfveren en vandaaruit te zien welke bijdrage zij zelf kunnen leveren aan een betere wereld. Dit kan samengevat worden in de doelstelling 'ontwikkeling van morele en reflectieve vaardigheden'. Om hier invulling aan te geven heeft de VU een programma geïnitieerd, het zogenaamde SMART-programma, waarbij SMART staat voor de Social Mind in Action: Responsibility and Trustworthiness. Het programma bestaat uit drie pijlers. De eerste pijler is een **onderwijsmodule** voor alle bachelors waarin studenten worden aangezet tot het ontwikkelen van morele en reflectieve vaardigheden. In de tweede pijler wordt een **longitudinaal onderzoek** opgezet naar het effect van meer aandacht voor de ontwikkelingen van morele en reflectieve vaardigheden. De derde pijler is **Community Service Learning (CSL)**. Het streven is om het onderwijs aan de VU te verbreden, zodat studenten meer direct interacteren met de samenleving.
3. **Community Service Learning:** CSL is nu onderdeel van het SMART-programma maar dit initiatief loopt al langer. Om de student in staat te stellen daadwerkelijk te oefenen in morele vaardigheden, richt de VU een platform in waarin initiatieven op het kruispunt van de VU-gemeenschap als academische gemeenschap enerzijds en de samenleving anderzijds bij elkaar komen. Het platform moet reeds in ontwikkeling zijnde en nieuwe initiatieven goed zichtbaar en – juist ook voor studenten – vindbaar maken. Het beoogde platform student en samenleving heeft drie functies:

- a. **'vrijwilligersbank'**: schakelen tussen studenten die vrijwilligerswerk in de samenleving willen doen en organisaties en sociale initiatieven die behoefte hebben aan vrijwilligers. Organisaties kunnen gerichte aanvragen doen bij de bank, initiatieven melden. Het platform maakt deze aanvragen bekend onder VU-studenten. Dit kunnen eenmalige projecten zijn waar bijvoorbeeld een jaargroep of mentorgroep voor één zaterdag een bepaalde klus doet. Maar ook zijn vacatures denkbaar voor langduriger vormen van vrijwilligerswerk (bijvoorbeeld taalcursussen voor vluchtelingen; buddy-projecten; projecten in verpleeghuizen en andere vormen van ouderenzorg, etcetera).
- b. **'academische makelaar'/community service learning**. Organisaties en maatschappelijke initiatiefnemers kunnen specifiek behoefte hebben aan (aankomende) academici om nieuwe oplossingen te bedenken voor problemen of om onderzoek te doen. Sinds 2014 is binnen de VU op dit terrein al een programma in ontwikkeling gezet, onder de naam 'VU-Community Service'. De nadruk ligt hierbij dus niet primair bij vrijwilligerswerk maar meer bij wat aangeduid kan worden als 'action research' of 'community learning'. Hier is doorgaans sprake van een directe win-win situatie: studenten kunnen werkstukken en scripties schrijven in directe interactie met een praktijksituatie, de mensen en organisaties in die situaties kunnen direct geholpen zijn met oplossingen waar studenten mee komen. Dit kan ook de vorm krijgen van onderzoekstages. Binnen diverse curricula van de universiteit kan hier ook expliciet aandacht aan besteed worden en kan dit zelfs vast onderdeel worden van het onderwijsaanbod. Ook kan het initiële kleinschalige onderzoek via deze lijn opgeschaald worden naar grotere, meer langdurige onderzoeksprojecten (die dan overigens in de verdere uitvoering niet meer onder verantwoordelijkheid van dit platform vallen).
- c. **'interactie-stimulator'**: binnen het platform worden ook initiatieven genomen om in eenmalige of kortlopende activiteiten 'smoel te geven' aan de relatie student/VU-gemeenschap en samenleving. Hierbij is te denken aan netwerkbijeenkomsten van studentenorganisaties en maatschappelijke partners, aan een 'stand-up studenten parlement', aan dialoogsessies over maatschappelijke thema's (vluchtelingenvraagstuk, obesitas, thuiszorg, buurt en veiligheid, etcetera) waar vervolgens ook weer onderwerpen en mogelijkheden voor hetzij vrijwilligerswerk hetzij 'community learning' uit kunnen voortvloeien.

Enkele voorbeelden van reeds lopende pilots op het gebied van CSL zijn:

- o Project VU VoorUit waarbij jaarlijks meer dan 70 studenten in ruil voor woonruimte 10 uur per week maatschappelijk werk doen in de wijk waar ze wonen.
- o Project PAL, Persoonlijk Assistent van de Leraar waarbij studenten meelopen met docenten in het voortgezet onderwijs
- o Onderzoek Gezondheidswetenschappen waarbij studenten een onderzoeksvorstel op gebied van gezondheidsbevordering en preventie schrijven.
- o Wijkverbetering en ondernemerschap. Studenten Economie, Bedrijfseconomie en Bedrijfskunde doen onderzoek naar ondernemers in winkelgebieden in Amsterdam.

4. De **universiteitsminor Peace and Conflict Studies**. Werken aan het behoud van vrede en het managen van (internationale) conflicten is een breed maatschappelijk vraagstuk met grote maatschappelijke relevantie. De oorzaken van oorlog en andere vormen van politiek geweld (en impliciet, vrede) zijn complex en vergen bij uitstek een interdisciplinaire aanpak. De minor Peace and Conflict Studies biedt studenten inzicht in de begrippen, oorzaken en gevolgen van politiek geweld en oorlog, in het bijzonder vanuit een breed scala aan disciplines, waaronder de politieke wetenschappen, het internationale recht, criminologie, theologie, filosofie, klinische psychologie, antropologie, sociologie en geschiedenis. De minor is interdisciplinair op verschillende niveaus te weten in de samenstelling van studenten, cursussen en docenten. Zo wordt elke cursus gegeven door medewerkers uit twee (of meer) disciplines waardoor dialoog en uitwisseling tussen disciplines ontstaat. De minor biedt zowel vanuit de theorie- als evidence

based inzichten om oorlog als een bijzonder destructief sociaal fenomeen in te perken en te zoeken naar mogelijke wegen naar de vrede.

5. Aurora-netwerk brengt onderzoeksuniversiteiten in Europa bijeen in hun gezamenlijke streven naar een inclusieve en diverse universitaire gemeenschap. De universiteiten in Aurora delen een gezamenlijke missie om de maatschappij beter te maken en oplossingen te zoeken voor de grote problemen van onze wereld – en dat geldt ook voor onze studenten. Aurora helpt de deelnemende universiteiten:

- o Om te leren en profiteren van elkaars successen in inclusiviteit en diversiteit. Toegankelijk universitair onderwijs is een kernwaarde en daar willen we met en naar elkaar voor uitkomen. Een voorbeeld is de **Aurora Equality and Diversity Award**. Het doel van deze prijs is om ‘good practices’ te herkennen en uit te wisselen op het gebied van gelijke kansen voor staf en studenten.

- o Om goed om te gaan en gebruik te maken van de kansen die toenemende digitalisering ons biedt.

- o Om onderzoek te doen en nieuwe kennis te ontwikkelen die oplossingen biedt voor grote maatschappelijke problemen: lokaal, nationaal en internationaal.

- o Om voor onze studenten niet alleen uitstekend onderwijs te bieden, maar hen ook een blijvende en betekenisvolle ervaring te geven, die hen als alumni helpt een bijdrage te leveren als verantwoordelijke wereldburgers.

Het doel van het Aurora-netwerk is om met en van elkaar te leren en zo optimaal samen te werken. Dat geldt voor academici, voor academische bestuurders, voor studenten, maar ook voor medewerkers van ondersteunende diensten.

6. Pre-University College/OPeRA: is een netwerk van 23 vo-scholen en de VU om de aansluiting vo-ho te verbeteren en het studiesucces van leerlingen en studenten te vergroten. OPeRA (OnderwijsProgramma Regio Amstedeam) is een koepel van de vier HO instellingen in Amsterdam en de vo-scholen in Amsterdam en de regio om afstemming en nieuwe initiatieven op het gebied van aansluiting vo-ho te ondersteunen.

7. VU Principes: de VU heeft, net als vele grote vergelijkbare internationale universiteiten, de basis voor het Identiteit & Diversiteit beleid vastgelegd in een beginselverklaring (*VU Principes*). Faculteiten en diensten werken samen bij de implementatie van de Principes in activiteiten voor studenten en medewerkers, en als onderdeel van het HR-beleid.

8. Maatschappelijke Programmering:

- a. Per academisch jaar wordt een **thema** vastgesteld. Dit jaarthema is het uitgangspunt voor een groot aantal activiteiten binnen de VU, zoals opening academisch jaar, Dies, kerstviering en diverse culturele activiteiten. Het jaarthema is gekoppeld aan de jaarlijks wisselende Diesfaculteit.

- b. Organisatie van **lezingen, debatten, symposia, interviews en een filmfestival**, om het belang van het contact tussen wetenschap en samenleving te benadrukken. Daarnaast worden evenementen ontwikkeld rondom de profilerings thema's van de VU.

- c. De **Vrije Schrijver** verzorgt voor de VU persoonlijke reflecties op het jaarthema en treedt op tijdens belangrijke momenten in het academisch jaar, zoals als de Opening Academisch Jaar en de Dies Natalis.

9. Academic Core:

- a. De VU heeft een pakket van vakken samengesteld dat elke bachelorstudent moet volgen om zodoende academische kerncompetenties te verwerven. Nadruk niet in de eerste plaats op technische kwaliteiten als Methoden en Technieken, maar juist op vakken als Wijsgerige

Vorming, Kritisch Redeneren/academische vaardigheden en het vak 'Boeken van Belang'. Zo wordt ook het gesprek over vooronderstellingen gestimuleerd en gefaciliteerd.

b. Ethiek komt in alle wetenschapsdomeinen nadrukkelijk aan de orde, onder meer door het aanstellen van hoogleraren.

10. Diversiteitsinitiatieven:

- a. Bewust omgaan met verschillen, cultuur van dialoog en respect bevorderen, stimuleren initiatieven studenten en opleidingen
- b. Organisatie van activiteiten voor bonding en bridging (stimuleren van de interactie tussen de diverse studenten(groepen) van de VU.
- c. Samenwerking met UCLA (University of California, Los Angeles):
 - o Tripartite onderzoekssamenwerking VU/UCLA en University of the Freestate (UFS)
 - o Exchange: jaarlijks uitwisselingsprogramma van eerstegeneratiestudenten van de VU en UCLA
 - o Empowermentprogramma's voor eerste generatie (VWO) leerlingen en studenten: sharing good practices
- d. Trainingen interculturele competenties (International en Mixed Classroom)
- e. Aandacht voor cultureel en religieus gerelateerde thema's in ons diversiteits- en veiligheidsbeleid
- f. De Vrije Universiteit en het Amsterdam University College (AUC) worden gezien als voorbeelden waar excellentie en diversiteit worden verbonden.
- g. Activiteiten gericht op de transitie naar de arbeidsmarkt van biculturele studenten (taskforce met Erasmus Universiteit en Universiteit Leiden en het bedrijfsleven, ondersteund door OCW/SZW).
- h. Versterking van de diversiteit van ons personeel en de inclusiviteit van de organisatie.

11. HRM-beleid:

- a. Toewerken naar een diversiteitsproof HR-beleid
- b. Diversiteit: uitbouwen van diverse maatregelen gericht op de doorstroom van vrouwelijke wetenschappers naar een hoogleraarpositie (quota 25% in 2020)
- c. Leiderschap: In de leergang persoonlijk leiderschap specifiek aandacht voor de VU-identiteit

12. Huisvesting: het hoofdgebouw heeft een islamitische gebedsruimte en een algemene stilteruimte die voor verschillende levensbeschouwelijke doeleinden vanuit verschillende tradities gebruikt kan worden en daarmee aansluit bij de diversiteit van de VU. Er wordt gewerkt aan een centrale plek in het hoofdgebouw om overleden medewerkers en studenten te herdenken.

Bijlage 2: Identiteitsparagraaf VUmc-VUvereniging

In het meerjarenplan legt VUvereniging in samenwerking met VU en VUmc vast op welke wijze vereniging en instellingen vorm geven aan de interactie met de samenleving en de voortgaande ontwikkeling van de identiteit van de instellingen en VUvereniging. VU en VUmc worden gevraagd om input te leveren op de vraag hoe de instellingen de komende jaren de grondslag en identiteit vorm gaan geven en levend zullen houden.

1. Qua visie op identiteit en zingeving deelt VUmc de visie, die hierover is vastgelegd in de notitie 'Bijdrage VU aan Meerjarenplan VU Vereniging' van 1 september 2017. Significante onderdelen hiervan -zoals Community Service Learning en Maatschappelijke Programmering- beïnvloeden ook beleid en portfolio van VUmc.

2. Onderstaand memoreert VUmc activiteiten, waarmee zij invulling geeft aan identiteit en zingeving, zoals ook statutair vastgelegd. In plaats van een zeer uitgebreide schriftelijke toelichting hierop, biedt VUmc graag het bestuur van VUvereniging aan gesprekken te organiseren met bij deze activiteiten behorende (medische) professionals, zoals prof.dr. Guy Widdershoven voor Moreel Beraad, prof.dr. Tineke Abma voor Metamedica en prof.dr. Jan Rauwerda voor de Medisch Ethische Toetsingscommissie.

Aanvullend hierop wordt het volgende opgemerkt:

1. VUmc ziet in de VUvereniging een partner om de dialoog over identiteit en zingeving van de academische, geneeskundige zorg, onderzoek en onderwijs te bevorderen, zowel binnen de instelling als specifiek met de achterban én met de samenleving als geheel.

2. VUmc heeft sterke morele pilaren onder haar wetenschappelijk onderzoek gebouwd, vooral in de vorm van effectieve check en balances bij (voorgenomen) wetenschappelijk onderzoek, zoals onder meer naar voren komt in ons Moreel Beraad en op de afdelingen Metamedica en METC.

3. Reflectie op geneeskundig handelen (in zorg, onderzoek en opleiding), zowel praktisch als ethisch, heeft VUmc overtuigend ingebouwd in meerdere onderdelen van haar organisatie, zoals het curriculum van de opleiding, een eigen hoogleraar filosofie en ethiek van de geneeskunde en een gekwalificeerd team dat (on)gevraagd op allerlei afdelingen moreel beraad oefent en stimuleert. De ethische en filosofische reflectie op geneeskundig handelen is overigens inmiddels ook op andere UMC's gemeengoed geworden. Om die reden vormt de grondslag en de verhouding van VUmc tot de Vereniging ook geen belemmering bij de fusie met het AMC. De ethici van beide huizen hebben laten zien dat je vanuit professionaliteit redenerend op vergelijkbare praktijken en standaarden kunt uitkomen als redenerend uit een persoonlijke, mogelijk religieus geïnspireerde ethiek.

4. Tot de identiteit van VUmc behoort het zien en serieus nemen van de gehele mens en diens unieke plaats in haar of zijn eigen leven en familieverbanden. Mede daarom is er een volwaardige afdeling Pastoraat en Geestelijke Zorg en gaven we de aanzet tot de oprichting van een monument voor overledenen, die hun lichaam ter beschikking van de wetenschap hebben gesteld en die jaarlijks, in aanwezigheid van hun nabestaanden, bij dit monument worden herdacht.

5. VUmc biedt, als enig (academisch) medisch centrum van Nederland, al ruim vier decennia een volledig aanbod van transgenderzorg. Deze zeer specifieke zorg is ontwikkeld in relatie tot de

oorspronkelijke identiteit van VUmc, waarin barmhartigheid met de existentieel lijdende medemens en voortgaande ontwikkeling van medisch-psychologische competenties samen op gingen én nog steeds gaan.

6. VUmc heeft bewust gekozen door een praktisch diversiteitsbeleid, rekening houdend met de cultureel en etnisch uiteenlopende populatie van patiënten, studenten en medewerkers. Onderdeel hiervan is een in 2016 opgericht Taalcentrum, waar in veel talen medische voorlichting wordt gegeven, en deelname aan het jaarlijkse Integratiediner, dat op 12 oktober 2017 plaatsvindt.

7. VUmc organiseert jaarlijks maatschappelijke evenementen voor een breed publiek, die nagenoeg kosteloos kunnen worden bijgewoond. In 2015 en 2016 kozen we thema's als 'vitale senioren', 'voltooid leven' en 'intimiteit op leeftijd'. Voor begin 2018 bereiden we een evenement voor over preventie, gericht op vooral mensen ónder de 40 jaar.

8. VUmc heeft haar identiteit helder vastgelegd in het oorspronkelijk uit 2009 daterende boekje 'Identiteit – Betekenis geven aan denken en doen'. Nog altijd krijgen nieuwe hoogleraren dit boekje aangeboden en wordt hen gevraagd hierop te reflecteren in een gesprek met de decaan.